

Veldwachter Jan Hendrik Caubo

Jan Hendrik Caubo werd geboren te Wijlré op 4 december 1865 als zoon van Jan Lambert Caubo en Maria Dautzenberg. Hij trouwt op 8 november 1888 met Maria Elisabeth Hubertina Dirks waarmee hij 9 kinderen zal krijgen.

In 1898 is hij onbezoldigd rijksveldwachter en heeft hij als jachtopziener bij de heer Villers Masbourg van Chaloen een jaarwedde van honderd gulden.

Waarschijnlijk naar aanleiding van een advertentie van het gemeentebestuur solliciteert hij naar de functie van bezoldigd veldwachter in de gemeente Schin op Geul.

Overigens, er zijn 9 sollicitanten, waaronder Willem Bemelmans uit Strucht, Johannes Hubertus Geurts uit Schin op Geul, Johannes Martinus van Mouche, spoorwegaarbeider, geboren in Schin op Geul en woonachtig in Kerkrade. Ook ene Theodoor Maas uit Grubbevorst doet een poging veldwachter van Schin op Geul te worden, ondanks een veroordeling van 15 dagen gevangenisstraf wegens mishandeling.

De burgemeester licht het doopceel van Jan Hendrik en maakt de volgende aantekening: "Zijn gedrag is goed, de bekwaamheid en geschiktheid is voldoende, zoals gebleken is uit het vervullen van zijn betrekkingen; woont sedert 4 jaren in de gemeente, maar heeft geen verwanten".

Op 10 maart 1900 volgt de aanstelling als veldwachter met een jaarwedde van 150 gulden, met de aantekening dat deze wedde bij gebleken geschiktheid zal worden aangepast.

Op 22 augustus 1901 herinnert hij het gemeentebestuur in een brief hieraan:

".... dat hij wegens trouwe plichtsbetrachting vermeent op de beloofde traktementsverhoging thans te mogen een beroep te doen."

Zijn salaris wordt verhoogd naar 200 gulden.

Op 25 juni 1902 wordt Jan Hendrik belast met het invorderen van de gemeentebelastingen, hetgeen hij blijft doen tot 1913.

In september 1903 richt hij een verzoek aan het gemeentebestuur ter verkrijging van een nieuw uniform. Ook vraagt hij weer om salarisverhoging in verband met zijn grote gezin en het feit dat hij weinig bijverdiensten heeft.

Waarschijnlijk worden deze wensen afgewezen en moet Jan Hendrik zich wenden tot de Commissaris de Koningin. Deze adviseert het gemeentebestuur op 1 juli 1904 de jaarwedde te verhogen naar 300 gulden.

Een verzoek van het gemeentebestuur aan de commissaris om Jan Hendrik als onbezoldigd veldwachter aan te stellen wordt afgewezen.

De hoogte van het jaarsalaris blijft de aandacht houden.

Op 17 december 1909 neemt het gemeentebestuur het volgende besluit: "Inzage genomen hebbende van het verzoekschrift van de veldwachter J.H. Caubo om een beter bezoldiging als zodanig, besluiten wij diens jaarwedde te bepalen op 400 gulden vanaf 1 januari 1908 en hem toe te kennen twee drie-jaarlijkse verhogingen van 25 gulden elk."

Per 1 februari 1908 sluit de gemeente een ongevallenverzekering af voor de veldwachter en wel tegen een premie van fl. 6,60 per jaar.

Dat de veldwachter niet gemakkelijk was en ook niet gauw uit het lood geslagen blijkt uit het volgende.

Bij beschikking van 20 november wordt hem de machtiging van onbezoldigd rijksveldwachter ingetrokken, waarna hij een brief schrijft aan de minister van Justitie om rehabilitatie.

Hij krijgt echter nul op zijn rekest, want op 21 december van dat jaar ontvangt Caubo een brief van de officier van justitie met de volgende inhoud:

"dat de resultaten van het nader ingesteld onderzoek van dien aard zijn, dat niet teruggekomen kan worden op de beschikking van 20 november 1908, waarbij zijne commissie van onbezoldigd rijksveldwachter is ingetrokken."

Dat steekpenningen ook al rond 1900 gegeven werden blijkt wel uit de zuiverings-
eet die Caubo bij zijn herbenoeming in 1912 moet afleggen:

"Ik zweer dat om veldwachter der gemeente Schin op Geul te worden benoemd, ik middellijk of onmiddellijk aan gene personen, hetzij binnen of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendselen ook enige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of gegeven zal. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig." In datzelfde jaar begint veldwachter Caubo met de bouw van een zwembad aan de Geul. Daarover meer in een volgende periodiek.

Op 4 maart 1916 keurt het Ministerie van Financiën het goed dat de gemeente Schin op Geul een pensioen inkoopt voor de veldwachter en wel van fl. 425,00 per jaar.

Dat de veldwachter hardhandig kan optreden, blijkt uit een arrest van het gerechtshof in 's Hertogenbosch, d.d. 18 maart 1916, waarbij in hoger beroep het vonnis van de rechtbank van Maastricht bevestigd wordt en Jan Hendrik Caubo conform die uitspraak veroordeeld wordt tot een geldboete van fl. 25,00, subsidair 25 dagen hechtenis in verband met een mishandeling.

Op 19 februari 1919 klimt de veldwachter weer in de pen en bezoekt het gemeentebestuur zijn salaris aan te passen aan de normen van de naburige gemeente Klimmen zijnde duizend gulden per jaar.

Zijn salaris dat inmiddels fl. 550,00 bedraagt wordt dan verhoogd naar fl. 600,00.

Door een ongeval met zijn fiets op 19 januari 1926 kan hij zijn werk enige tijd niet uitvoeren en wordt er door de verzekering een bedrag van fl. 25,00 uitbetaald.

Nog in datzelfde jaar begint de veldwachter te kwakkelen met zijn gezondheid. Op 23 december 1926 schrijft de burgemeester aan de Commissaris der Koningin dat hij vanaf 10 december jl. wegens ziekte verhinderd is zijn dienst waar te nemen en dat dit wel tot half januari kan duren.

Vanaf 13 februari 1928 meldt de veldwachter zich weer ziek en dat duurt tot 24 februari, terwijl het jaar daarna weer een ziekmelding komt vanaf 22 februari tot 14 maart.

In een schrijven van 12 februari 1930 verzoekt Jan Hendrik aan het gemeentebestuur zijn bezoldiging aan te passen aan andere veldwachters uit de buurt, temeer met het oog op zijn gezondheid en hoge ouderdom, zodat hij straks een fatsoenlijk pensioen zal krijgen.

Omdat Caubo vanaf 5 maart 1930 niet meer op het gemeentehuis verschijnt en ook geen reden opgeeft, schrijft de burgemeester aan de Commissaris van de Koningin, maar ook aan Caubo een brief waarin hij diens nalatigheid en geringe dienstijver ter kennis brengt.

De veldwachter is slim. Op 12 maart bezorgt hij bij de gemeente een verklaring van Dr. de Wever uit Nuth, waarin staat dat hij voorlopig zijn dienst niet kan hervatten vanwege jicht.

Caubo blijkt op 5 maart wel op het gemeentehuis te zijn geweest, waar hij van de burgemeester een opdracht kreeg een onderzoek in te stellen naar de uitvoering van de bouwverordening in het Gerendal.

Daar zijn ziekte hem belette die weg af te leggen heeft hij die opdracht laten uitvoeren door Rijksveldwachter Meyer van Oud-Valkenburg, dit alles zonder medeweten van de burgemeester.

De spanning loopt nu echt op. Op 14 maart schrijft de commissaris een brief aan de burgemeester waarin hij vraagt de veldwachter te bewegen zijn ontslag aan te vragen wegens gevorderde leeftijd.

In een brief van 5 mei schrijft de burgemeester aan Caubo:

“Daar door U reeds twee maanden wegens ziekte geen dienst is gedaan en overbekend is dat gij thuis werkt, zodat uw ongesteldheid van geen betekenis is, verzoek ik U vóór 15 mei a.s. uw werkzaamheden te hervatten of vóór dien datum uw ontslagaanvraag in te dienen.”

In een brief van 4 juni aan de Commissaris der Koningin schrijft de burgemeester dat het salaris van Caubo vanaf 1 januari 1930 verhoogd is tot fl. 1400,00 met de vermelding: “Ware veldwachters dienstijver te waardenen geweest, ik ben overtuigd dat de Raad zijn jaarwedde reeds lang hadde verhoogd, immers de arbeider moet ook zijn loon waard zijn.

De Raad en ingezetenen der gemeente nemen aanstoot aan het ziek zijn van de veldwachter. Hij werkt thuis, gaat geregeld uit, bezoekt café, bioscoop enz; en met de Valkenburgse kermis van 1-3 juni jl. is hij tot laat in de avond in Valkenburg geweest”.

Op 12 juni krijgt Caubo de opdracht om eervol ontslag aan te vragen vóór 20 juni a.s., zoniet wordt ongevraagd ontslag gegeven.

Op 1 september 1930 wordt veldwachter Jan Hendrik Caubo eervol ontslagen als veldwachter der gemeente Schin op Geul.

Hij neemt daar echter geen genoegen mee en vraagt een keuring aan om in aanmerking te komen voor een invaliditeitspensioen. Hij voert aan dat zijn ziekte toe te schrijven is aan het sjouwen van zware zakken graan tijdens de distributietijd naar en van de zolder der gemeente.

Waarschijnlijk heeft de veldwachter reeds een voorschot op zijn pensioen gehad gedurende die periode, want op 23 juli 1940 wil de gemeente beslag laten leggen op het pensioen van Jan Hendrik. Dit wordt door de vereniging van Nederlandse gemeenten van de hand gewezen.

Caubo is inmiddels verhuisd naar de Oud-Valkenburgerweg no. 40, gemeente Valkenburg. Omdat hij in onmin raakt met zijn kinderen, laat hij via een gerechtelijke uitspraak zijn bezittingen veilen.

Bij de eerste verkoping koopt de ex-veldwachter zelf de boedel, maar kan de kooppenningen niet betalen, zodat een jaar later de oudste zoon tijdens de tweede verkoop alles koopt.

De hypotheek en de kosten van de verkoop zijn bijna net zo hoog als de verkoopprijs, zodat er weinig overblijft om te verdelen."

De burgemeester schrijft in deze periode aan de rijkscommissaris: "Vader Caubo heeft elf oppassende kinderen, die allen hun werkkring hebben" en "..... enige dagen terug vernam ik dat de kinderen toenadering zoeken tot hun vader en alles in het werk stellen om hem een passender huisvesting te bezorgen."

Dré Kickken.

Bronnen:

*Gemeentearchief Valkenburg a/d Geul
Familiearchief.*